

Олена ВАРТАНОВА,
доктор економічних наук, професор,
Луганська філія Державної установи
«Інститут економіко-правових досліджень
імені В.К. Мамутова НАН України»
ORCID 0000-0002-8706-6437

МОНІТОРИНГ КЕЙСІВ ЩОДО РАЦІОНАЛЬНОСТІ ТА ДОЦІЛЬНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ГРОМАДАМИ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ У ЧАС ВІЙНИ У 2022-2023 рр.

Анотація. Сформовано методичні засади моніторингу щодо раціональності та доцільності використання коштів громадами Донецької області у час війни у 2022 р. Визначено критерії порушення раціональності та доцільності використання коштів громадами. Представлено результати моніторингу 18 кейсів щодо порушення раціональності та доцільності використання коштів громадами Донецької області у час війни у 2022 р.

Ключові слова: використання коштів, критерії, доцільність, громади, Донецька область, моніторинг, раціональність.

Olena VARTANOVA

MONITORING OF CASES ON THE RATIONALITY AND APPROPRIATENESS OF THE USE OF FUNDS BY COMMUNITIES OF DONETSK REGION DURING THE WAR IN 2022-2023

Abstract. The methodical principles of monitoring regarding the rationality and expediency of the use of funds by the communities of the Donetsk region during the war in 2022 were formed. The criteria for violation of the rationality and expediency of the use of funds by the communities were determined. The results of the monitoring of 18 cases regarding violations of the rationality and expediency of the use of funds by communities of the Donetsk region during the war in 2022 are presented.

Key words: use of funds, criteria, expediency, communities, Donetsk region, monitoring, rationality.

Моніторинг кейсів щодо раціональності та доцільності використання коштів громадами базується на всебічному аналізі витрат бюджетних коштів громадами: їх розмірі, відповідності цілям діяльності громади (доцільність використання), конкурентності ціни та виконавця, відповідності масштабам діяльності громади тощо.

Узагальнення наведених даних дає змогу виокремити критерії порушення раціональності або доцільності використання грошей громадами при здійсненні публічних закупівель, а також наявності корупційних складових у публічних закупівлях у час війни: сумнівність тендеру; відсутність критичної потреби у

закупівлі під час війни; відсутність обґрунтованої потреби у закупівлі; невідповідність кількісних та фінансових параметрів закупівлі масштабу діяльності громади; завищена ціна, неринкові ціни, неврахування аналогів товарів і послуг; критична кількість учасників державних тендерів; наявність дискримінаційних вимог у тендері; антиконкурентні дії замовників та підрядників; відсутність доцільності закупівлі; неконкурентність ціни; неконкурентність виконавця; не критичність витрат.

Застосування цих критеріїв у моніторингу використання грошей громадами при здійсненні публічних закупівель дає змогу виявити випадки порушення раціональності або доцільності використання коштів громадами, а також наявності корупційних складових у публічних закупівлях у час війни. Загальні показники публічних закупівель громадами Донецької області за 2022 р. подано у табл. 1.

Таблиця 1

Узагальнені показники публічних закупівель громадами Донецької області у 2022 р. [1]

Показник	Донецька область
Кількість договорів , тис	47,99
Початкова сума, млрд	10,51
Відсоток виконаних договорів від завершених, %	86,21
Відсоток суми виконаних договорів від завершених, %	62,11
кількість організаторів	1,34 тис
Кількість постачальників, тис	7,2

Основними групами закупівель громадами Донецької області у 2022 р. були: нафтопродукти, електроенергія, комунальні послуги, послуги з поводження зі стічними водами і сміття, послуги з ремонту і технічного обслуговування, ділові послуги, офісна і комп'ютерна техніка, поштові послуги [1].

ТОП-10 структурі публічних закупівель громад Донецької області в 2023 р. посідають: Управління державної казначейської служби Україні в м. Бахмут, Донецька залізниця, пожежно-рятувальні служби, медичні заклади, комунальні транспортні підприємства, шахти тощо [1].

Аналіз окремих кейсів щодо порушення раціональності та доцільності використання коштів громадами Донецької області у час війни у 2022 р. здійснювався на основі інформації Prozorro [2], даних аналітичного хабу Qlik [1]. Аналіз використання коштів громадами Донецької області у час війни у 2022 р. подано у табл. 2.

Таблиця 2

Аналіз окремих кейсів нераціонального або недоцільного використання коштів громадами Донецької області у 2022 р. (Джерело: власні дослідження за даними [2])

Громада	Вид закупівлі	Сума закупівлі, грн.
1. Виконавчий комітет Маріупольської міської ради	Смартфони, планшети для здійснення заходів з надання допомоги військовим сил оборони України	2 600 000
2. Виконавчий комітет Маріупольської міської ради	Продуктові набори для здійснення заходів з підтримки внутрішньо-переміщених або евакуйованих осіб	63 000 000
3. Управлінням розвитку міського господарства та капітального будівництва Бахмутської міської ради	Роботи по об'єкту «Капітальний ремонт тротуару по вул. Горбатова м. Бахмут Донецької області» 3 черга	6 400 000
4. Управлінням розвитку міського господарства та капітального будівництва Бахмутської міської ради	Бензин А-92	89 950
5. Комунальне підприємство "Краматорське трамвайно-тролейбусне управління"	Запасні частини на автобус Атаман	5 621 834
6. Донецька обласна прокуратура	Легкові автомобілі 3 шт.	1 800 000,00
7. Донецька обласна прокуратура	Легкові автомобілі 5 шт.	3 000 000,00
8. Донецька обласна прокуратура	Легкові автомобілі 1 шт.	541 000,00
9. Донецька обласна прокуратура	Нафта і дистилати (бензин у кількості 10 000 л, дизельне паливо у кількості 3 750 л)	732 000,00
10. Мангушська селищна рада	Будівництво тротуару зі сходовим маршем від вул. Набережної до громадського пляжу «Чайка» в с. Урзуф Мангушського району	2000000
11. Мангушська селищна рада	Капітальний ремонт стадіону «Колос» за адресою: вул. Спортивна, 31а, смт. Мангуш, Маріупольського району, Донецької області	42846270
12. Управління комунальної власності Мирноградської міської ради	Послуги з відновлення дорожньої розмітки на вулично-дорожньої мережі Мирноградської міської територіальної громади Донецької області	490 600
13. Управління комунальної власності Мирноградської міської ради	Капітальний ремонт комунального нежитлового вбудованого приміщення, розташованого за адресою: Донецька область, Покровський район, м. Мирноград, м-н «Молодіжний», буд. 22 прим. 48 для розміщення поліцейської станції	295 710
14. Управління комунальної власності Мирноградської міської ради	Капітальний ремонт покрівлі житлового будинку, розташованого по вул. Центральна, буд. 1, с. Рівне	697 550
15. Управління комунальної власності Мирноградської міської ради	Послуги з прибирання та підмітання вулиць	4 093 800
16. Обласне територіальне медичне об'єднання, м. Краматорськ	Послуги з інженерного проектування «Капітальний ремонт приміщень»	250 000

Продовження табл. 2

Громада	Вид закупівлі	Сума закупівлі, грн.
17. Обласне територіальне медичне об'єднання, м. Краматорськ	Послуги з інженерного проектування Виготовлення проектно-кошторисної документації на «Капітальний ремонт приміщень в будівлі КНП «Вигодська міська багатопрофільна лікарня»	200 000
18. Обласне територіальне медичне об'єднання, м. Краматорськ	Офісне устаткування та приладдя	680 000
Загалом		122976930

На основі проведеного моніторингу кейсів щодо раціональності та доцільності використання коштів громадами Донецької області у час війни у 2022 р. можна зробити наступні висновки:

1. Проаналізовано 18 кейсів порушення раціональності та доцільності використання коштів громадами Донецької області в часи війни у 2022 р., зокрема, Виконавчим комітетом Маріупольської міської ради, Управлінням розвитку міського господарства та капітального будівництва Бахмутської міської ради, Донецькою обласною прокуратурою, Мангушською селищною радою.

2. Критеріями порушення раціональності та доцільності використання коштів були: сумнівність тендеру, відсутність критичної потреби у закупівлі під час війни; відсутність обґрунтованої потреби у закупівлі, невідповідність кількісних та фінансових параметрів закупівлі масштабу діяльності громади; відсутність доцільності закупівлі, неконкурентність ціни, неконкурентність виконавця, не критичність витрат.

3. Основними закупівлями, які визнані нераціональними або недоцільними, є значні за обсягом закупівлі важкої будівельної техніки, комп'ютерної техніки, витрати коштів на проведення проектувальних робіт капітального ремонту приміщень, капітальний ремонт тротуарів, стадіону та інших приміщень і нежитлових споруд, витрати на офісне устаткування та приладдя, інші закупівлі, які потребують обґрунтування своєї доцільності.

Список літератури:

1. Аналітичний хаб Qlik. URL: <https://bi.prozorro.org/hub>
2. Prozorro <https://prozorro.gov.ua/uk>
3. Як викрити корупцію в медичних закупівлях. Міністерство цифрової трансформації. URL: <https://www.instagram.com/p/C29XfPBNbhs/?hl=ru>
4. Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах/ TAPAS та Prozorro. URL: <https://www.instagram.com/p/C29XfPBNbhs/?hl=ru>